

VALTERI

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Käyttäytymisen haasteiden kohtaaminen koulussa

Päivi Norvapalo, ohjaava opettaja
KM, erityisopettaja, työnohjaaja story, nepsy-valmentaja,
fysioterapeutti

Haastava käyttäytyminen

- haastavaan käyttäytymiseen keskitytään, jos se merkittävästi vaikeuttaa uusien taitojen oppimista, sosiaalista kehittymistä ja aiheuttaa vakavaa vaaraa
- kaavamainen ja omituinen käyttäytyminen saatetaan kuvata haittaavaksi, sellaiseen ei ensisijaisesti puututa
- erikoinen käyttäytyminen usein vähenee itsestään, ymmärryksen ja kykyjen karttuessa ja mielekäs tekeminen lisääntyy

Millainen käytös haastaa?

Minkälaisen käytöksen meistä kukin
kokee haastavaksi?

Onko työyhteisö samaa mieltä?

Johdonmukaisuus?

Ennaltaehkäisyä vai tulipalon sammuttelua?

1

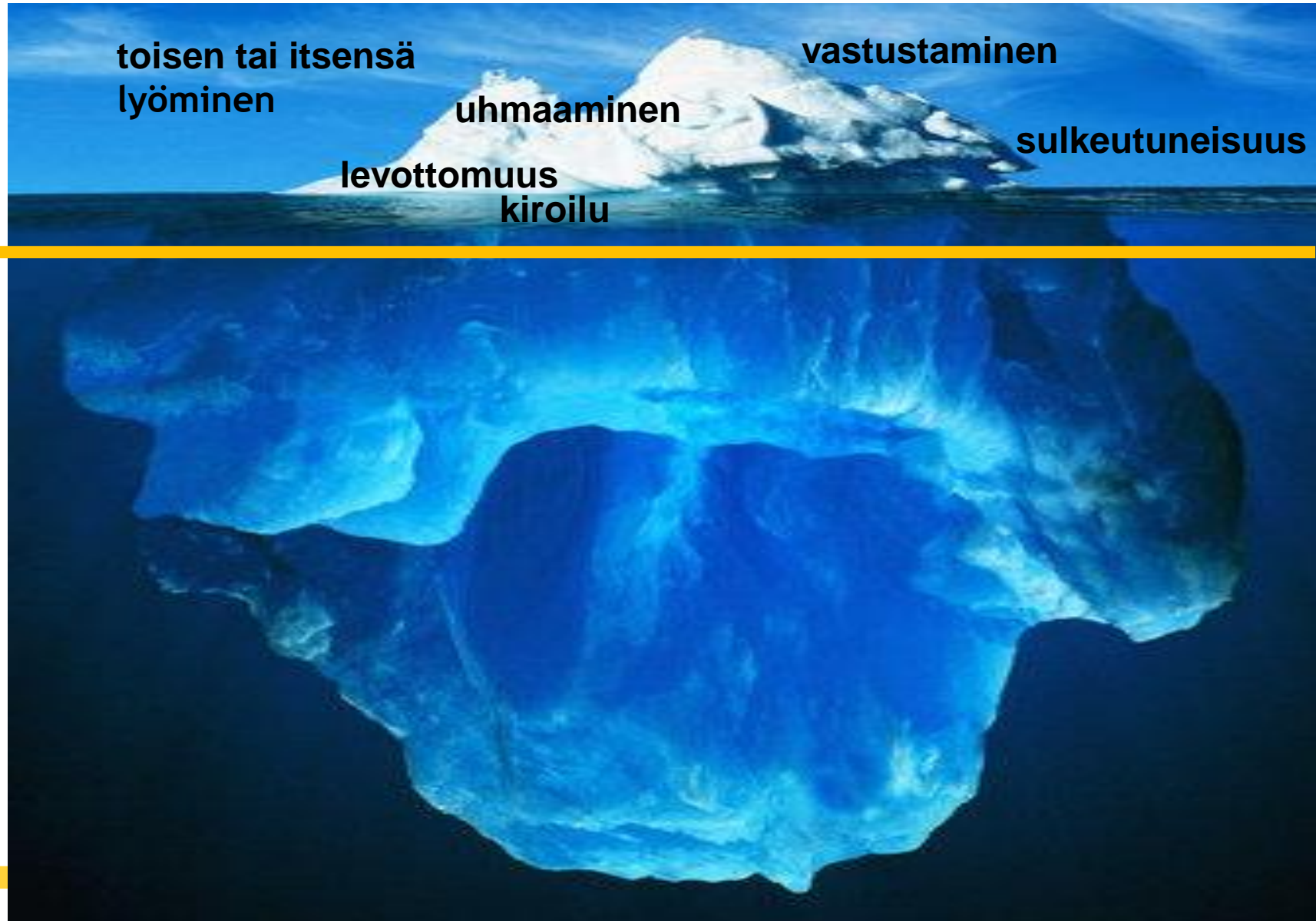
Arjessa runsaasti
haastavia
tilanteita.
Ennaltaehkäisyyn
ei ole aikaa.

5

10

Vahvasti
ennaltaehkäisyä.
Ei oikeastaan
haastavia
tilanteita.

Haastavan käyttäytymisen jäävuori

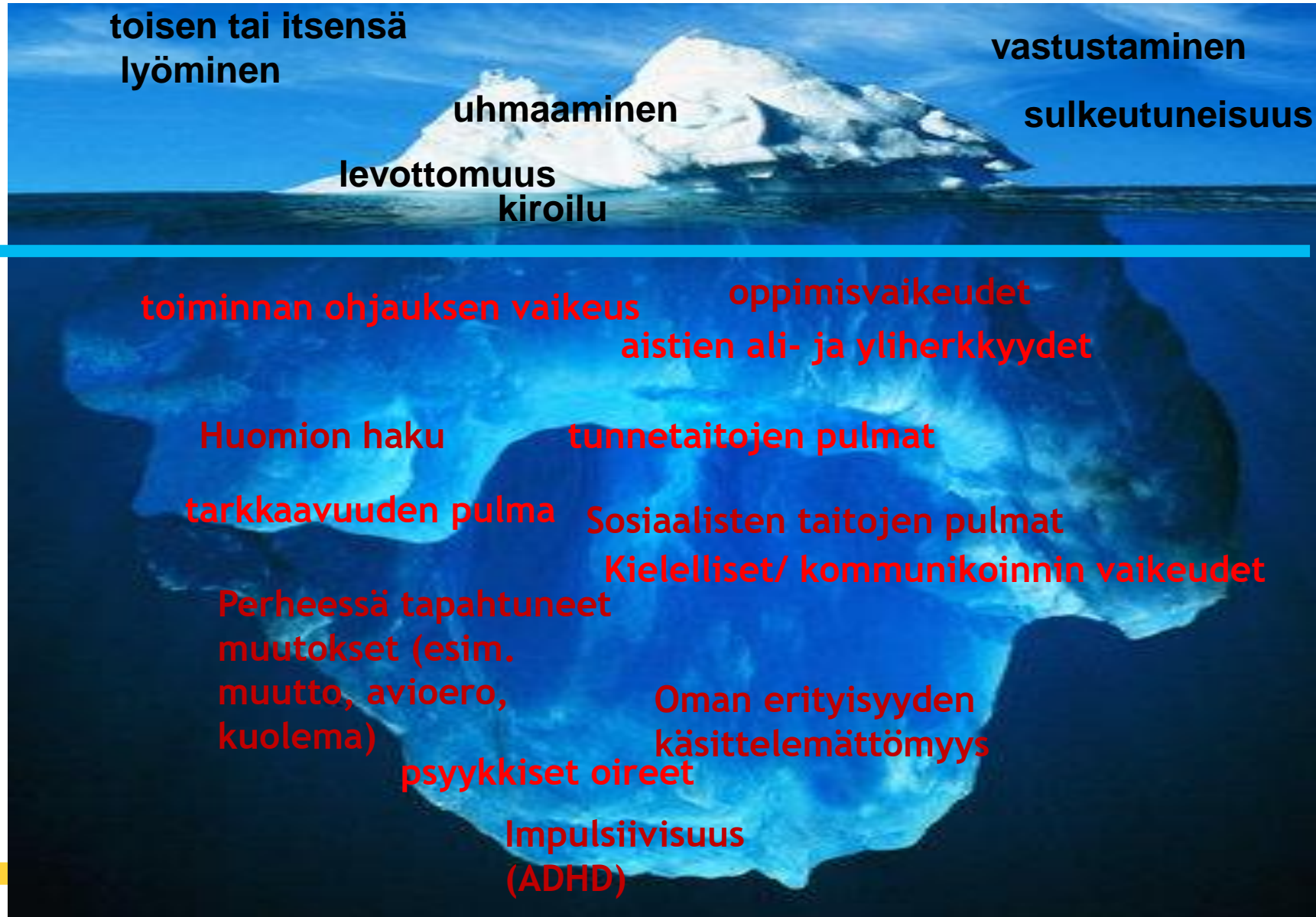
Haastavan käyttäytymisen jäävuori

1. ”vedenpinnan yläpuolelle” kerätään näkyvä käyttäytyminen
2. ”Vedenpinnan alapuolelle” kerätään ensin syyt, miksi henkilö käyttäytyy niin kuin käyttäytyy
3. Syitä voidaan selvittää seurannalla
4. Syiden selvittyä etsitään ja kirjataan keinot miten syyhyn voi vaikuttaa
5. Valitaan lopuksi: mitä keinoja otetaan käyttöön -kaikkein tärkein ratkaistaessa haastavaa käyttäytymistä!
6. Lisäksi päätetään kuinka toimitaan näkyvän käyttäytymisen ilmaantuessa, mutta se ratkaisee vain juuri senhetkisen tilanteen, ei tuota pysyvää muutosta.

VALTERI

Haastavan käyttäytymisen jäävuori

Haastavan käyttäytymisen jäävuori

toisen tai itsensä
vahingoittaminen

uhmaaminen

vastustaminen

lyöminen

levottomuus

kiroilu

sulkeutuneisuus

toiminnan ohjauksen vaikeus ->

Visuaaliset struktuurit, muistilistat, toistot,
tuki siirtymissä

Huomion haku -> huomiota annetaan
positiivisista asioista

tarkkaavuuden pulma ->
struktuurit, visuaalisuus,
tilajärjestelyt

Perheessä tapahtuneet muutokset
(esim. muutto, avioero, kuolema) ->
aikaa, ymmärrystä, läsnäoloa

psykkiset oireet ->
vuorovaikutus, ymmärrys,
moniammatillinen yhteistyö

Impulsiivisuus (ADHD) -> selkeys, struktuurit, tavoitteet,
urakat, palkkiot

Oppimisvaikeudet -> opp.vaikeuksien arviointi, mahd.
yksilöllistäminen, tukiopeus etukäteen, osa-aikainen
erityisopetus

aistien ali- ja yliherkkyydet -> korvatulpat, kuulo-
suojaimet, naulakolle ensimmäisenä, istumapaikka;
aistikuntoutus (toim.terapia, koti, koulu, ip)

tunnetaitojen pulmat -> tunnetaitojen opetus koko
luokalle, pienessä ryhmässä tai yksilöllisesti - eo tai
terapia

Sosiaalisten taitojen pulmat -> opetetaan
sos.taitoryhmässä, koko luokalle ja/tai yksilöllisesti

Kielelliset/ kommunikoinnin vaikeudet -> puhetta tukevat
ja korvaavat kommunikointikeinot, visuaalisuus,
tekeminen

Oman erityisyyden (vahvuudet/ pulmat) käsit-
telemättömyys -> käsittely esim. työkirjan avulla,
kuraattori, psykologi, eo tms.

VALTERI